



**Neal Stephenson**  
**LAVINA, ANTRA KNYGA**  
Mokslinis fantastinis romanas

## DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS !!!

Būtent Hairą Protagonistą užgriūna atsakomybė atskleisti pačią šurpiausią ir Realybės, ir Virtualybės paslaptį - **Infokalipsę**. Nes nežinia iš kur atsiradęs narkotikas, pramintas Lavina, ima žudyti žmones ir Realybėje, ir Virtualybėje...

*“Romanas “Lavina” - tikrų tikriausias Stephensonso Apreiškimas su nuostabiai į kibernetinę erdvę įaustais šumerų mitais”*  
**THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW**

Iš anglų kalbos vertė BRONIUS BRUŽAS  
Pasaulinės fantastikos Aukso fondas  
292 tomas. Serija įkurta 1990 m.  
Neal Stephenson - SNOW CRASH  
New York, Bantam books, 1992

Copyright © by Neal Stephenson, 1992

Cover art copyright © by Peter Gudynas, 2000

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2004

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

N.J. nedažnai tenka gabenti siuntinius į Longbyčą, bet jei ir pasitaiko tokios užduotys, ji visomis išgalėmis stengiasi vengti Nuostolių Zonos - apleistos provincinio miestelio dydžio laivų statyklos, merdinčios San Pedro įlankoje, aplink kurią prie putotų paplūdimių LosAndželo upės slėnyje smakso senieji apšiuurę provinklavai - niekieno neprojektuoti provinklavai, kur rymo asbestu dengti namai, o gatvėse patruliuoja nupjautavamzdžiais ginkluoti iš Kampučijos kilę tipai. Didžioji Zonos dalis driekiasi vadinamoje Terminalo Saloje. Kadangi N.J. riedlentė nesugeba čiuožti vandeniui, tai reiškia, jog į teritoriją ji gali pakliūti vieninteliu sausumos keliu.

Kaip ir visos Nuostolių Zonos, šioji aptverta tvora. Kas porą jardų žvilga geltoni metaliniai atvykėlius pasitinkantys ženklai:

## **NUOSTOLIŲ ZONA**

*ATSARGIAI. Nacionalinė parkų tarnyba paskelbė*

*Šį sektorių Nacionaline Nuostolių Zona.*

*Speciali Nuostolių Zonos programa sukurta tam, kad būtų prižiūrimi žemės sklypai, kurių vadyboje išlaidos viršytų galimą jų ekonominę vertę.*

Kaip ir visos tokių zonų tvoros, šioji nestokoja skylių. Vietomis ji paprasčiausiai išgriauta. Juk natūralių bei dirbtinių vyriškų hormonų prisipumpavusiems jaunuoliams reikia kažkur atlikti savo idiotiškus iniciacijos ritualus. Vairuodami sunkvežimius jie atkeliauja čia iš įvairių provinklavų, blaškosi atviroje erdvėje, palieka galias vėžes molyje, kurio sluoksniai užversti ant pavojingiausių žemės plotų, idant Disneilendo neužgriūtų audringų vėjų išpustyto asbesto pūga.

N.J. su pasitenkinimu galvoja, jog tiems berniūkščiams nė nesisapnavo tokie visureigiai, kaip motorizuotas Ng invalido vežimėlis. Griozdiška mašina nurieda nuo asfalto nemažindama greičio - duobėtame kelyje merginą šiek tiek sukrato, - ir įsirežusi į tvorą tarsi į rūko sieną išgriauna šimto pėdų ilgio jos atkarpą.

Giedrame naktiniame danguje spindi žvaigždės, nutvieskiančios Nuostolių Zoną - milžinišką stiklo šukių bei asbesto nuolaužų kilimą. Už kelių šimtų pėdų aviganiai lavoną drasko žuvėdros. Stiklo šukės blykčioja ir mirga, nes žemės paviršius siūbuoja - toks įspūdis susidaro dėl nuolatinės žiurkių migracijos. Kompiuteriais sukurti protektoriai, priklausantys padangoms mašinų, kurių vairą mėgsta sukioti priemiesčių berniokai, išraižė molį gigantiškomis runomis, primenančiomis paslaptingas Peru figūras, apie kurias N.J. mamai pasakojo Naujojo Vandens Šventykloje. Merginos ausis pasiekia iš tolumos atsklidę petardų sprogiimai, o gal šūvių pokšėjimas. Sunku pasakyti.

Pro Ng lūpas išsprūsta nauji, dar keistesni garsai.

Mašina aprūpinta stereosistema, nors labai abejotina, ar tas berankis ir bekojis tipas mėgsta klausytis muzikos. Visgi N.J. jaučia, kaip ji įsijungia, nes kolonėlės pradeda šnypšti.

Furgonas pamažu šliaužia per Zoną.

Vos girdimas šnypštimas sustiprėja iki nelygaus, žemo elektroninio gausmo. Panašių garsų

mergina prisiklauso tada, kai Dvėselienu kvailioja su savo elektrine bosine gitara. Ng be paliovos keičia judėjimo kryptį, lyg kažko ieškodamas, ir N.J. pajunta, jog užesys kyla gamos laipteliais aukštyn.

Akivaizdu, kad kyla, nes garsas netrukus tampa veriantis. Ng kriokteli įsakymą, ir stereosistema pritildo šaižų gausmą. Dabar furgonas rieda labai lėtai.

- Gali būti, jog Lavinos pirkti tau nereikės, - murma jis. - Rodos, mums pavyko aptikti slėptuvę.

- Iš kur sklinda šitas vimdantis triukšmas?

- Iš bioelektroninio sensoriaus. Žmogaus ląstelės membraną, užaugintų laboratoriniuose mėgintuvėliuose. Viena pusė neapsaugota nuo oro, kita - visiškai švari. Fiksuojama bet kuri svetimos prigimties medžiaga, prasiskverbianti į švarią pusę. Kuo daugiau prasibrauna svetimų molekulių, tuo aukštesnis garsas.

- Kaip Geigerio skaitiklis.

- Prietaisas beveik tapatus Geigerio skaitikliui,

tik skirtas junginiams, įsismelkiantiems į ląstelę, -  
atsako Ng.

Kokiems junginiams, norėtų paklausti N.J., tačiau nutyli. Ng sustabdo furgoną ir įjungia blankiai žiburiuojančius žibintus. Tai bent tipas - be ryškių prožektorių, jis įsirengė ir blausius.

Furgonas sustingsta griovio pakraštyje, šiukšlių kalno, nusėto tuščiais alaus buteliais, papėdėje. Daubos viduryje juoduoja laužavietė, link kurios krypsta dauguma vėžių.

- Neblogai, neblogai, - urzgia Ng. - Čia jaunimėlis susirenka vartoti narkotikus.

Išgirdusi tokią banalybę N.J. užverčia aukštyn akis. Matyt, vyrukas rašo antinarkotinius pamfletus, kuriais užtvindomos mokyklos.

Tarsi kiekvieną mielą sekundę pro pasišlykštėtinius vamzdelius jis negautų milijono galonų narkotikų.

- Detektoriai nefiksuoja jokių minų, - tarsteli Ng. - Siūlyčiau tau keliauti laukan ir pasižvalgyti, kurie įrankiai jaunimui reikalingi, norint susileisti kvaišalų dozę.

N.J. netiki savo ausimis.

- Už savo sėdynės rasi dujokaukę.

- Nuo ko ji mane apsaugos, o išmintingasis toksikomane?

- Nuo asbesto, laivų statybos atliekų, jūrinių antikorozinių dažų, kuriuose apstu sunkiųjų metalų. Ir, žinoma, toksiško polichlorino bifenilo.

- Nuostabu.

- Suprantu tavo nenorą. Bet jei gausime Lavinos pavyzdį iš narkomanų susibūrimo vietos, likusi užduoties dalis paprasčiausiai atkris.

- Na, jeigu jau taip sakai... - N.J. čiumpa dujokaukę, iš pažiūros guminį šalną, dengiantį visą galvą ir kaklą. Nelemta kaukė atrodo sunki ir nepatogi, tačiau ją suprojektavęs žmogus išmanė savo darbą: svoris pasiskirsto ten, kur reikia. Be to, mergina užsitraukia gremėzdiškas, dideles pirštines, aiškiai skirtas ne moteriškosios lyties būtybei.

N.J. nuleidžia kojas ant Zonos dirvos, užklotos stiklo bei asbesto sluoksniu, su viltimi, jog Ng neužtrenks durelių ir neišvažiuos palikęs ją vieną.



Tiesą sakant, ji netgi norėtų, kad taip atsitiktų. Tokia įvykių eiga žadėtų šaunius nuotykius.

Mergina nudrožia link "narkomanų susibūrimo vietos". Nieko keista, jog aptinka ten galybę vienkartinių švirktų. Ir keliolika tuščių buteliukų. Pakėlusį vieną, perskaito etiketę.

- Ką radai? - teiraujasi Ng, kai ji grįžta į furgoną ir nusiplėšia nuo galvos dujokaukę.

- Adatas. Daugiausiai Hiponarkso. Šiek tiek Ultraplokščių ir truputį Dvidešimt Penktojo Numerio Uodų.

- Ką visa tai reiškia?

- Hiponarkso gali nusipirkti bet kurioje "Pirk ir skrisk" franšizėje. Šios adatos pigios, naudojamos tik bukalgių, todėl žmonės vadina jas surūdijusiomis vinimis. Kalbama, kad Hiponarksu badosi tik skurdžiai juodukai, sergantys cukralige, ir visiškai nuo stogo nuvažiavę narkašai. Ultraplokštės ir Uodai - paskutinis mados klyksmas, parduodamas prabangiuose provinklavoose. Ne taip skauda, kai badaisi, ir švirktų dizainas gražesnis. Turbūt esi skaitęs reklamas: "Ergonomi-

niai stūmokliai, madingų spalvų gamos”, ir panašiai.

- Kokius narkotikus jie leidosi?

- Pats pažiūrėk. - N.J. atkiša vieną iš buteliukų.

Staiga mergina susigaužo, kad bitagalvis negali pasukti galvos. - Kaip man jį laikyti, kad tu matytum? - paklausia.

Ng melodingai kvakteli. Iš palubės nusileidusi roboto ranka ištraukia buteliuką iš N.J. pirštų ir pakelia jį priešais vaizdo kamerą, įmontuotą prietaisų skydelyje.

Ant etiketės puikuoja atspausdintas užrašas: “Testosteronas”.

- Cha cha, veltui vaikštinėjai, - burbteli Ng. Furgonas nelauktai šauna pirmyn dardėdamas link Nuostolių Zonos centro.

- Gal paaiškinsi, kas vyksta? - pareikalauja N.J. - Juk pagrindinę darbo dalį aš privalau atlikti.

- Detektorius fiksuoja visas chemines medžiagas, prasiskverbiančias pro ląstelių sieneles, todėl ir sureagavo į testosterono šaltinį. Klaidingi pėdsakai. Argi ne juokinga? Mūsų biochemikai

gyvena kaip Dievo užantyje ir nė neįsivaizduoja, jog pasitaiko psichopatų, kurie vartoja hormonus lyg narkotikus. Keistuoliai.

N.J. šypteli. Pasaulis išties nuostabus, jei toks tipas, kaip Ng, vadina kitus keistuoliais.

- Ko tu ieškai?

- Lavinos. Deja, mes teradome Septyniolikos Žiedą.

- Lavina - tai narkotikas, supiltas į mažus balionėlius, - linkteli N.J. - Man teko juos matyti. O kas yra Septyniolikos Žiedas? Viena iš naujųjų roko grupių, kurių klausosi mažvaikiai?

- Pro smegenų ląsteles prasiveržusi Lavina pasiekia branduolį ir ten slypinčią DNR. Tam, kad pasisektų įgyvendinti misiją, sukūrėme detektorių, ore aptinkantį junginius, kuriems ląstelių sienelės - ne kliūtis. Tačiau mes nesitikėjome rasti išbarstytų testosterono buteliukų. Visi steroidai - dirbtiniai hormonai - turi vienodą bazinę struktūrą, iš septyniolikos atomų susidedantį žiedą, primenantį stebuklingą raktą, kuris atveria duris į ląstelę. Štai kodėl pakliuvę į žmogaus kūną ste-

roidai daro tokį stulbinantį poveikį. Jie įsismelkia į laštelės gilumą, į patį branduolį, ir pakeičia jos funkcijas.

Apibendrinu: iš detektoriaus jokios naudos. Bandymai vogčiomis gauti informacijos nepasiteisino. Todėl teks grįžti prie pirmojo plano. Tu nupirksi Lavinos ir išmesi ją į orą.

Mergina niekaip nesuvokia, kodėl reikia sviesti narkotikus aukštyn. Tačiau ji tyli nutarusi, jog Ng reikėtų labiau sutelkti dėmesį į vairavimą.

Kai jie galų gale išsigauna iš kraupaus asbesto ruožo, Nuostolių Zona virsta apleista dykviete, kurioje styro rusvos piktžolės ir mėtosi nežinomų mechanizmų liekanos. Šen bei ten pūpsa mėšlo krūvos: anglis, šlakai, koksas, išlydytas metalas.

Kiekvieną kartą, jiems aplenkiant eilinį plieno monstrą, priešais išdygsta nedideli daržai, kuriuose nugarą lenkia azijiečiai ir išeiviai iš Pietų Amerikos. N.J. dingojasi, jog Ng knieti visus juos suvažinėti, bet paskutinę sekundę jis, regis, apsigalvoja ir pasuka furgoną į šoną.

Erdvioje, lygioje aikštelėje keliolika ispaniškai

šnekančių juodukų žaidžia beisbolą, vietoj bazių panaudoję apvalius dangčius nuo penkiasdešimt penkių galonų talpos statinių. Aplinkui jie sustatė pustuzinį sutrūnijusių mašinų, kad šių žibintais apšviestų lauką. Netoliese dunkso apšnerkštame vagonėlyje įrengtas baras, virš kurio žvilga ryškūs žodžiai: NUOSTOLIŲ ZONA. Aprūdijusių geležinkelio bėgių kapinėse kiurkso įstrigę mini furgonai; tarp žuolių veši opuncijos. Viename mini furgone įsikūrė Šventojo Tėvo Veino Perlą Vartų franšizė, prie kurios rikiuojasi eilė evangelistų iš Centrinės Amerikos, pasiruošusių ekstaziškai marmaliuoti ir išpažinti savo nuodėmes neoniui Elviui. Naujojo Vandens Šventyklų šiose vietose nematyti.

- Sandėlių sektorius ne toks užterštas kaip tas sąvartynas, kuriame neseniai lankėmės, - padrąsina ją Ng. - Nesijaudink dėl to, kad negalėsi čia vaikščioti su dujokauke. Blogiausiu atveju užuosi Šaldiklio garus.

N.J. su nuostaba apsvarsto išgirstus žodžius: Ng pavartojo žargoną, reiškiantį psichotropinį, tik pagal receptus paroduodamą preparatą.

- Turi omenyje freoną?

- Taip. Žmogus, su kuriuo mes siekiame užmegzti ryšį, investavo savo kapitalą ne į vieną sritį. Tai yra jis platina pačias įvairiausias chemines medžiagas. Tačiau pradėjo nuo freono. Jis - stambiausias Šaldiklio didmenininkas visoje Vakarų pakrantėje.

Pagaliau N.J. suvokia užuominą. Ng furgonas aprūpintas kondicionieriumi. Ne kokiu nors sumautu, ozono sluoksniui nekenkiančiu prietaisėliu, o metaliniu, galingu "Ledainės" monSTRU, ryjančiu neįtikėtinus freono kiekius.

Praktiškasis Ng, be abejo, prijungė kondicionierių prie savo kūno. N.J. palaiko draugiją vieninteliam pasaulyje freoną vartojančiam narkošui.

- Iš to tipo perki Šaldiklį?

- Iki šiol pirkau. Ateityje sudarysiu sandorį su kitais tiekėjais.

Kitais tiekėjais. Mafija....